

Izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne.

Uredništvo in upravnilstvo
»Zarja«
v Ljubljani,
Dalmatinova ulica številka 3.

Sprejemajo se le frankirani dopisi. Rokopisi se ne vračajo.

ZARJA

Socialistično glasilo.

Posamezna številka stane 1 Din

Naročnina po pošti z dostavljavanjem na dom 4 Din mesečno. Za Nemčijo 5 Din., za drugo inozemstvo in Ameriko 6 Din.

Reklamacije so poštnine proste.

== Oglasi po dogovoru. ==

Proletarci vseh dežel,
združite se!

V Ljubljani, v soboto 24. marca 1923.

Ne demagogija, resno
delo vodi k zmagi!

Naročnikom in čitateljem.

Od početka junija 1922 je »Zarja« izhajala kot socialistični teonik ter z vso vnetostjo podpirala in budila med delavstvom proletarsko solidarnost, ki so jo tako brezvestno oskrnili nekateri ljudje in jo še skrunijo danes. Sad dela se pokazuje, med delavstvom socialističnega prepričanja se vedno bolj utrjuje odločna volja za enotnost socialističnega pokreta, kar se je že deloma doseglo s tem, da je šla večina socialističnega naroda v volilno akcijo enotno, ter da je ta skupni nastop sijajno nadkrilil število onih, ki so zapeljani, da se še vedno odtegujejo skupnemu delu, in zlorabljajo Marksov klic »Proletarci vseh dežel združite se!«

»Zarja« je torej opravila v tem oziru s pomočjo bratskih listov ogromno delo, važno delo, ki vodi do enotne fronte proletarijata.

»Zarja« torej, izvršivši to pripravljeno delo, preneha izhajati z današnjo številko ter se spoji z »Delavskimi Novicami«, ki so tudi delovale v teh intencijah. Potrebno je, da pričnemo koncentrirati duševne sile čim bolj, da s tem pridobimo več časa in prilike za

kulturno in organizatorično delo, ki je silno nujno in potrebno.

Vse naročnike, ki imajo še zaostalo naročnino, bo uprava »Zarje« pozvala, da zaostanke poravnajo ter bodo prejeli namesto »Zarje« v bodoče »Delavske Novice«. Ist velja tudi za one naročnike, ki so plačali »Zarjo« za dalje časa naprej. Tudi ti naročniki dobe nadalje »Delavske Novice«.

Vsem cenjenim sodrugom in sodružicam priporočamo, da ostanejo tudi skupnemu listu »Delavskim Novicam« zvest ter jih podpirajo vedno in povsod v zavesti, da delajo za konsolidacijo socialističnega pokreta.

K sklepu se iskreno zahvaljujemo vsem naročnikom, čitateljem in sodružnikom ter zaupnikom, ki so nas podpirali v t. žavnem boju proti najogabnejšim agentom provokaterjem za pravo socialistično prepričanje.

Nam ostane načelo enotne fronte socialističnega pokreta sveto tudi v bodoče. In vam vsem!

V Ljubljani, 24. marca 1923.

Uredništvo in uprava »Zarje«
Kot zorič »Zarje«

3 Bunjevci, 1 zemljoradnik, 1 Rumun. V Srbiji: 67 radikalcev, 32 demokratov, 13 turški džemijet, 2 zemljoradnika.

Celotni izid volitev, ki se utegne le malo izpremeniti, je naslednji: Radikalci imajo 109 mandatov, Radič 70, demokrati 52, Spaho 18, klerikalci 22, zemljoradniki 9, Nemci 6 ali 7, socialisti 2 ali 3, Bunjevci 3, Drinković 2, Pucelj 1 (samostojni), srbska stranka 1, črnogorski avtonomisti 2, džemijet 13, Rumuni 1.

Iz razmerja strank v novi narodni skupščini, ki je po veliki večini do skrajnosti reakcionarna, lahko sklepamo, da proletarijat nima pričakovati od nje prav nič, pač pa mora biti pripravljen na boj z njo zunaj parlamenta.

Glasov je bilo oddanih pri zadnji skupščinski volitvi:

V Ljubljani:
SSDL 1886
SSJ —
SLS 2814

JDS 3498
NSS 552

Na Kranjskem:

SSDL 5589
SSJ 1445
SLS 48393
JDS 5974
SKS 6462
NSS 1259

Na Štajerskem:

SSDL in SSJ 5782
SSJ 4284
SLS 55734
JDS 5164
SKS 4543
NSS 2096

Radikalci so dobili v celi Sloveniji 3490 glasov, Radičevci 10.168 glasov, Nemci 5980 glasov, Republikan. stranka 1449 glasov, Šušteršičeva stranka 871 glasov. Volilnih upravičencev na štajerskem je bilo 136.916, volilo jih je pa le 69.484, na Kranjskem pa je bilo volilcev 97.119, volilo jih je 71.989. Ljubljana je pa mela 12.623 volilcev, od katerih jih je volilo 8874.

Uspehi volitev v narodno skupščino.

Rekacionarni volilni red in pa razdor v socialističnih vrstah je vzrok, da je proletarijat v Jugoslaviji dobil pri volitvah v narodno skupščino le tri mandate. Poleg navedenih razlogov pa se je volilstvo vsled napačnega pojmovanja parlamentarne dela in vsled demagoškega propagiranja sovražstva med Srbijanci in prečani, ki se goji v Srbiji prav tako kakor pri nas, razcepilo v dva tabora Srbijancev in prečancev ter šlo le s tem geslom v volilni boj. Priznamo, da je ta upravičeni odpor povzročila srbska reakcionarna buržoazija, ki hoče diktirati vsem narodnostim v državi absolutno po svojem konceptu ekspropriacije.

Klub tem neugodnim razmeram je naša Socialistična stranka delovnega ljudstva dosegla naravnost sijajen uspeh v Sloveniji, ker je združila na svoje kandidate okroglo 14.500 glasov.

Pripomniti je treba, da so temu skupnemu nastopu nasprotovali takozvani Brnotovci ter še nekaj izdajic, ki so v zadnjem trenutku nastopili

proti enotni fronti ali s tem, da so odšli v reakcionarne buržoazne vrste ali pa s tem, da so spletkarili na drugačen način proti enotnemu nastopu.

Naša stranka je dobila v Ljubljani 1886 glasov, na Kranjskem 5590, na Štajerskem in v Prekmurju pa 5784, dočim je nasprotna Brnotova lista dobila v celi Sloveniji 5730 glasov.

Volilni rezultati so naslednji: v Sloveniji je izvoljenih 22 klerikalcev, 2 Radičevca, 1 demokrat, 1 Nemec.

V Hrvatski in Slavoniji 59 Radičevcev, 11 demokratov 6 radikalcev.

V Bosni in Hercegovini: 13 radikalcev, 18 Spahovih muslimanov, 6 zemljoradnikov, 9 Radičevcev, 1 Srbske stranke.

V Dalmaciji: 7 Radičevcev, 5 radikalcev, 2 Drinkovičevca, 1 demokrat, 1 še ne zaseden.

V Črnogori: 3 radikalci, 2 demokrata, 2 avtonomista.

V Vojvodini: 16 radikalcev, 6 Nemcev, 4 demokrati, 2 socialisti.

Po volitvah v narodno skupščino.

Volitve v narodno skupščino so se vršile v znamenju demagoštva, fraz in korupcije. To sodbo lahko izrečemo, ne da bi na dolgo in široko razlagali vse vrste agitacije, ki so se tako sijajno pojavile pri teh volitvah prav po metodah, o katerih smo že prej večkrat čuli, da so bile običajne na Hrvaškem in v Srbiji.

Z neverjetno radovednostjo in pričakovanjem smo torej pričakovali izida volitev ter doživeli v marsikaterem oziru nekoliko razočaranja, ki pa bi ne bilo potrebno, ako bi bili že prej presojali položaj objektivno. Tega nismo storili, zato se sedaj nekoliko začudeno ogledujemo ter ugibljemo, kako je bilo mogoče, da imajo volitve v narodno skupščino tak izid.

In vendar je vse tako naravno!

Pred polpetimi leti smo postali državljani sedanje države SHS. Razmere pa, ki smo jih imeli takoj po vojni, se niso izpremenile, nasprotno opazujemo celo, da se vrši na cehi črti v upravi silna malomarnost, imeli smo v tej državi celo vrsto koruptnih afer, eksploatacija se vrši z mrzlično naglico, uradništva se ne plačuje ter se ga s tem silni h ko-

rupciji ali pa, da si poišče postranski zaslužek ali nedržavno službo. Obdavčenje je neenakomerno, podpira se industrija na jugu, prvi nas se ji pa dela težkoče; gospodarstvo polagoma pri nas propada in pripravljaje se še najrazličnejše stvari, ki bodo zmanjšale pri nas stroške, da se bo čimveč dohodkov stekalo v Belgrad. Nič bolj naravnega ni, da se mora proti takemu postopanju režimske stranke, ki vodi dejansko ves čas tako politiko, obrniti ves prečanski svet proti centralizmu ter zahtevati svojo lastno upravo pod geslom avtonomije. V političnem življenju se je pa vršil boj proti drugim strankam bolj nego proti radikalcem, ker so ti vedno izigravali druge stranke, zato, da so sami „zaslužili“ in vodili svojo politiko nemoteno.

V tem napačnem pojmovanju leži v veliki meri tudi krivda, da je zlasa v Sloveniji nastopilo pri volitvah toliko strank, namesto, da bi se zahtevalo v prvi vrsti odpravo sistema, ki ga varuje in ščiti radikalna stranka v svojem lastnem interesu.

Motili bi se pa tudi, če bi trdili, da so šli volilci tu in tam v volilni boj

LISTEK.

Za časa faraona Tutenkamena.

Otvorjanje notranjščine grobnice faraona Tutenkamena v Kraljevski dolini blizu Luxorja v Egiptu so v polnem tiru. Odkritev predstobe v grobnico je vzbudila med starinoslovci vsega sveta obširno zanimanje in pričakujejo, da bodo v notranjščini grobnice same našli še večje in bogatejše zaklade. O priliki teh odkritij opisuje H. V. Nirtin nenavadne čase in razmere v oni dobi, ko je vladal monarh, čegar grobnico ravnokar odkrivajo. On piše:

Kakšno je bilo življenje pred nekako 3200 leti, ko je vladal v Egiptu faraon Tutenkamen, naj-mogočnejši vladar tedanjega sveta?

Malo ljudi ve, da je bil tedaj, 1300 let prej kot je bil rojen Kristus, Egipt že ravnotako starodaven kot je danes in so faraoni ka-

kor Tutenkamen potovali po deželi, da obišejo čudežne starinske zgradbe, o katerih nihče ni pomnil, kdaj so bile zgrajene. Faraoni osemnajste dinastije so stali presenečeni pred visokimi piramidami, o katerih je že tedaj šel glas po vsem svetu. Egipt je bil od vedno, kar ljudje pomnijo, dežela starodavnosti in zagonetk.

Tutenkamen, zadnji kralj osemnajste dinastije faraonov, je bil sin Amenofisa III., faraona, ki je vladal skozi petdeset let v proevit in blagostanje Egipta. Pod njegovim vladanjem so zgradili mogočne stavbe umetnosti, neštete kipe, in trgovina je cvetela. Kralji daljnjih dežel na vzhodu so mu plačevali davek in ga s karavanami prenašali v skrinjah egipčanskemu faraonu. Z zapadno Azijo je faraon Amenofis III. sklenil mirovne pogodbe in si pridobil prijateljstvo kraljev Babilonije, Asirije in Medije na gornjem teku Evfrata.

Glavno mesto Tebe so bile rojstni kraj Tutenkamenu. To je bilo

najbogatejše in najbolj razkošno mesto na svetu. Na cestah je odsevalo bogastvo in razkošje, visok tempelj ni nikdar zatemnil v svoji krasoti, razkošju, raznobarvnosti in potratnosti.

»Na trgu pred templom si videl zaslužnjake Azijatnje, okrašene z dragulji, ki so jih izbrusili rokodelci iz Tyra,« pravi A. Waigall v svoji knjigi »Življenje in doba Aknaton«. Na tem trgu so drdrali z zlatom okrašeni vozovi, v katerih so bili vpreženi konji iz Sirije; feničanski trgovci so ponujali in kupčevali s svojim blagom, ki so ga s karavanami pripeljali iz obmorskih kraljestev. Zamorski sužnji so znášali velike zaklade v palačo faraona. Egipčanski vojaki so posili pokonci svoje glave, kadar so korakali čez ceste, kajti ves svet je trepetal pred njimi.

»Egipt je bil v resnici največje-častnejša država na svetu in Tebe so bile metropola, kjer so se shajali poslanci, trgovci in umetniki vsega tedaj znanega sveta. Tu so

se divili palačam in visokim stolpom, o kakoršnih niso niti sanjali v svojih deželah, prisostvovali so lahko zabavam, kakoršne niso bile znane niti v babiloaskem kraljestvu.«

Veljava Egipta je bila tolika, da, ko so tuji vladarji pisali faraonom, vprašajoč ga po zlatu, so omenjali po poslancih, da ni mogoče proceniti niti egipčanskega prahu, koliko je vreden. Zlate vaze v ogromnih množinah so krasile mize kralja in njegovih veljakov in na stotine zlatih posod najrazličnejših oblik je dičilo notranjščine templov.

Blešč in krasota faraonovega dvora v Tebah nas spominja na pravljice iz tisoč in ene noči, posebno, ako čitamo o prazničnih pojedinah in proslavah na vodi ali pri lovskih zabavah. To je bil svet, v kakršnem se je rodil Tutenkamen, rasel kot otrok in dorastel v moža med zidovi velike palače v Tebah.

V tej palači je živela tudi ženska, ki je igrala veliko vlogo za

hamedanske vere. Sicer se koljejo celo krščanski narodi med seboj radi ver, ki so vse krščanske. Irci se koljejo radi vere, in Irski ni na Turškem

Vojni oblak, ki visi nad Evropo, je hlap imperialističnega mira. S tem mirom hočejo velesile nadaljevati. O vprašanju Dardanel, Carierada in morske ožine ob njem razmotrivajo z imperialističnega stališča. Turčiji obljubijo vrniti nekaj zemlje, na kateri pa ne bi smela postati sama gospodar. Vrata v Črno morje bi stražili drugi v interesu drugih. In pri tem hočejo celo Rusijo izključiti, ki ima razum Turčiji in Bolgarije največ interesa v prašanju Dardanel.

Nove zveze, ki se kristalizirajo po vojni, so zveze za ohranitev imperialističnih ropov. Nov nacionalistična gibanja za osvoboditev so nastala radi teh ropov in vojna med Grki in Turki, ki je prignala svet pred novo splošno vojno nevarnost, ni vojna med krščanstvom in mohamedanstvom, ampak vojna za osvoboditev izpod imperializma na drugi strani. Hinavsko zavijanje oči, kaj se bo godilo s kristjani, je le en način propagande, kakor jo vrši imperializem proti deželam, ki si jih hoče podjarmiti.

Bolgari, katere je »mir« neusmiljeno razkosal, bodo delali zveze z vsakomur, tudi s Turki, s katerimi so bili

dolgo dobo v smrtnem sovraštvu, da dobe nazaj, kar je njihovega. In to velja za vse podjarmijene narode. In kadar se osvobodijo, jih bo tlačil mesto tujega domači kapitalizem. Religije nimajo v teh borbah nikakega večjega pomena, razun v krajih, kjer je prebivalstvo še popolnoma zaostalo. Tam imajo verski boji še trdno podlago, toda jih vedno izigravajo tu i kapitalisti. Nacionalistični boji pa imajo še vedno velik pomen.

Narodna in ne verska vprašanja ne bodo rešena pod današnje družabno uredbo. Kapitalizem sloni na podjarmjenju tujih narodov in njihovih dežel in na izkoriščanju vsega ljudstva brez izjeme. Za rešitev vseh teh zamotanih vprašanj je samo eno sredstvo — in to je socialistična družabna uredba.

Socializem ne pride v enem dnevu. Že sedaj prihaja in svoje korenine poganja že zadnjih deset let. Kajti ves napredek, kolikor ga je zaznamovati v razvoju k pravičnejši družabni formi, je napredek na poti v socializem. Zelo počasi se bo razvijal in vzelo bo cela desetletja, predno bodo vidni prvi obrisi družbe bodočnosti. Potem pa bomo veliko hitrejšo napredovali. Za socialistično družbo je potrebno ljudstvo, ki bo razumelo socializem. S širjenjem duševne revolucije se izpodkopava temelj kapitalistični družbi.

„Proletarec.“

Karl Marx.

Ob 40 letnici njegove smrti.

„Proletarci vseh dežel združite se!“ je zaklical Marx, spoznavši na podlagi svoje materialistične filozofije, delavskemu razredu v minulem stoletju prebujenja.

Karl Marx je bil rojen 5. maja 1818 v Trieru, njegov oče je bil odvetnik, študiral je v Bonnu in Berlinu, umrl je pa 14. marca 1883. v Londonu.

Marx v Nemčiji ni imel obstanka. Preselil se je v Pariz, pa je moral bežati v Bruselj, kjer je spoznal Engelsa. Ko se je vračal zopet v Pariz, ga je francoska policija aretirala ter poslala v Nemčijo. Od tam je zopet odšel v Bruselj in od tam v London, kjer je živel jako skromno. V vsakem svojem bivališču se je bavil poleg študijami in propagando za socializem tudi z izdajanjem časopisov. V burnem in siromašnem svojem življenju je Marx deloval in delal za bodočnost razrednega boja, ki danes preveva ves civilizirani svet.

Obhajali smo torej minulo sredo 40 letnico smrti moža, ki je socializem znanstveno utemeljil ter tudi deloval zanj pri snovanju političnih in strokovnih organizacij.

Najbolj pomembna sta njegova spisa „Komunistični manifest“ in znanstvena knjiga „Kapital“, v katerem razglablja in dokazuje gospodarski razvoj ter postavlja teze za bodočnost. Dokazal je, da sta v človeški družbi le dva razreda: gospodujoči in vladani. S tem dokazom, ki še danes velja v polni meri, je Marx ustvaril prvo znanstveno podlago za razredno politiko in za razredne strokovne organizacije.

naj se zgane. Iz nekaterih mest so prišla poročila o požigih in vstajah, kralji prej podložni so odnehali pošiljati davek v Solčno mesto, rudarji v zlatokopih so se upirali in faraon ni vedel, kako bi preskrbel denar.

V kratki dobi je idealizem Aknatona skoraj uničil Egipt, dežela zlata v deželo z državnim polomom. Aknaton je moral spoznati, da njegove ideje niso izvedljive in so ostale samo želje. To ga je potrijo in umrl je v starosti 27 let.

Med potratnim verskim eksperimentom Aknatona je bil Tutenkamen na dvoru za razsodnika. Verovatno je moral v enega samega boga, gledati kaos, ki je nastajal iz te utopije in propadanje veličastnih Teb, kjer je bil rojen.

Aknatonu je sledil nek veljak po imenu Smenkara, ki pa je umrl eno leto potem, ko je zasedel prestol. Tutenkamen je med tem letom Smenkarovega vladanja živel v mestu Aknatonovih sanj in častil edinega boga. Za njim pa je na-

Marx je imel široko znanje, ki ga je podpiralo pri njegovem podjetju ter je potom tega, dasi je moral živeti večinoma v pregnanstvu, prav odločno vplival na razvoj ideje znanstvenega socializma. Pred njim so bili že razni označevalci te misli, toda dokazov, znansivene podlage ni bilo. Vse prejšnje delo v zmislu emancipacije delavskega razreda in označanje človekoljubnosti je bilo utopično, ker ni slonelo na dokazih gospodarskega razvoja.

Med najboljše njegove sodelavce smemo šteti Viljema Liebknechta in in Avgusta Bebia ter Engelsa.

Marx je snoval že leta 1864. prvo mednarodno delavsko zvezo, l. 1868. je sodeloval na nürenberškem delavskem kongresu pri ustanovitvi socialistične stranke, pa tudi v Parizu je sodeloval, ko so snovali razne mednarodne tajne organizacije, ki so imele vse namen dvigniti razred delovnih slojev ter ga združiti v boj proti kapitalizmu.

Ves civilizirani delavski svet se danes sklicuje na tega Marxa, ves proletarijat ga smatra za svojega učitelja, ki je ustvaril gospodarsko hipotezo in jo utemeljil matematično. Teorija Marxova, dasi je ni mogel z materijalom, ki ga je imel na razpolago do pičice izvesti, je vendar v temelju še danes v veljavi. Gospodarski zakon koncentracije kapitala in sporadično vedno večjega izkoriščanja se ni izpremenil, dasi so posamezna domnevanja Marxova o razvoju in izkristaliziranju razrednega boja nekaj izgubila na svojem po-

stopil vladanje in pri tem nastopu prestola poročil eno Aknatonovih hčera.

Od začetka so Tutenkamen imenovali Tut-ank-aton, ki razumljivo, da je prepovedal učenje vere, katero je započel njegov svak, a tako kmalu končal. Kmalu na to pa je spremenil ime v Tutenkamen ali Tutenkamen, kar pomeni »zmagovalec za velikega duhovna Amena, Aa v Tebah«. Tako je prišel nazaj k moči in ljudstvo nazaj k starim bogovom.

Na čelu reakcijskega gibanja je bil vseskozi Tutenkamen, ki je pripeljal nazaj uporno vojsko. Zatrl je vse delo Aknatona in nazaj zapisal imena starih bogov, ki jih je izbrisal Aknaton. Kjer so bili templji porušeni, jih je dal zopet postaviti in uvedel žgavno daritev. Osem let po vladanju pa je nekako izginil, kajti zgodovina ga več ne omenja, mogoče ga bodo našli v grobnici, katero v kratkem odprejo, posušenega in maziljenega kot mumijo. Po »Prosveti«.

menu, oziroma se izpopo'nila z izkušnjami in prakso novejšee dobe.

Marx je bil prvi, ki je zaklical v svet o mednarodni združitvi proletarijata, češ, kakor se organizira kapital mednarodno, medversko po vsem svetu, tako se mora tudi razred delovnega ljudstva organizirati mednarodno ter si priboriti politično moč s svojo mednarodno organizacijo.

Marx je v svojih spisih dokazal vse, kar nam danes služi v boju za skrajšanje delovnega časa, za izboljšanje socialnega položaja, za delavskovarstveno zakonodajo, ker poudarja, razredno razmerje, razredno razliko med kapitalisti in proletarijatom ter obenem daje navodila, oziroma smernice, kako se bo ta kapitalistični red razvijal in kako prispe na vrhunec svoje moči, ter kako važno je, da je proletarijat pripravljen idejno in politično na ta zgodovinski dogodek v kapitalistični družbi.

POLITIČNI PREGLED.

Po volitvah. Iz vrst naših sotrudnikov smo prejeli tale dopis, ki po svoje razmotriva izid volitev ter ga zaradi tega priobčujemo.) Skupščinske volitve so za nami. Za nami vsi volilni boji, za nami vsa, ob tej priliki izvršena demagogija. — Ljudstvo je volilo in s kroglico naznačilo, kako naj bo politično življenje naše države v prihodnjih letih, kako naj se uredi in ustali naše gospodarsko življenje. Iz vseh volilnih rezultatov je jasno vidna nova politična orientacija in konstelacija. — Slovenci so danes v avtonomističnem taboru. Slovenci so izročili in zaupali danes svoj voz Slovenski ljudski stranki, ki je napovedala in obljubila sigurno, gotovo učinkujoče zdravilo naših razmer. Slovenska ljudska stranka je dvignila na prapor avtonomijo, in sicer zakonodajno avtonomijo. — Hrvati so iznova afirmirali pravilnost Radičeve pasivne politike, zahtevajoč najpoprej mirotno seljaško republiko. Srbi pa so izrekli zaupanje in poverili politično vodstvo starini Pašiču, odobrivši s tem vso reakcionarno politiko narodnih radikalov. — Vodo nosi v morje oni, ki bi igral danes vlogo preroka. Kajti, nihče ne ve, kaj bo sklenil Radičev sabor, ki se snide 25. marca v Zagrebu ter bo o strankini taktiki sklepal in odločal. — Pravtako nihče ne ve, kakšnih misli bo Pašič v vprašanju revizije ustave in nihče ne ve, koga bo Pašič v vlado pritegnil. — Vemo pa danes eno: Slovenska ljudska stranka je dobila od slovenskega ljudstva mandat, da pribori Sloveniji zakonodajno avtonomijo. Slovensko ljudstvo je izreklo klerikalcem svoje zaupanje zato, ker so se klerikalci zavezali, da bodo priborili Sloveniji zakonodajno avtonomijo, z zakonodajno avtonomijo pa redne, zdrave razmere in boljše čase. Zato bomo sedaj smatrali za svojo dolžnost, da bomo pazno zasledovali politiko Slovenske Ljudske stranke. Poudarjamo pa že danes: Slovenska ljudska stranka ne more imeti nobene opravičbe, če bi zakonodajne avtonomije ne dosegla. Kajti ona je postavila vrhovni princip avtonomije in, če tega ne izvede, tega ne izvrši, pomeni to, da je njena politika skrahirala in pogorela. — Prav je zato, da je dobila Slovenska ljudska stranka danes vso politično moč v Sloveniji. Klerikalci ne bodo sedaj mogli kazati na izdajalce, škodljivce slovenskega ljudstva v drugih vrstah. Nihče ne bo zastopal v politični areni zahtev slovenskega naroda; klerikalci morejo reči: mi zastopamo slovenski narod — Zato naj grede klerikalci v boj za avtonomijo. — Recimo pa le še eno: Kdo ve, če so ti voditelji Slovenske ljudske stranke vsaj danes že na jasnem, kako mora izgledati zakonodajna avtonomija vsaj na papirju, kako mora izgledati v praksi, o tem so klerikalci malo razmišljali, najmanj pa njihov general Korošec.

KRATICE POLITIČNIH STRANK V SLOVENIJI:

SLS = Slovenska ljudska stranka (klerikalci).

Marx je prvi naš učitelj. Njegovi nauki so dali podlago vsemu današnjemu delavskemu pokretu političnemu in tudi strokovnemu. V vseh slojih družbe, v vseh strankan se bavijo z Marxovimi nauki, na vse stranke je vplival duh njegov. Ne le razredne organizacije, marveč tudi kapitalistične in polkapitalistične stranke se bavijo s socialnimi vprašanji in problemi z namenom, da zavedejo vsaj del proletarijata od prave razredne socialistične bojne fronte. To dejstvo dokazuje, kako silno je velik vpliv Marxovih naukov.

Mi smo in hočemo ostati Marxist v zavesti, da so nauki, ki tako globoko posezajo v družbo ter kažejo pot prenovitve te družbe, ki se more doseči z zedinjenjem proletarijata v boju za enakopravnost in svobodo človeštva ter kličemo ob tej priliki: Slava Marxovemu spominu!

SKS = Samostojna kmetijska stranka (demokratska),
NLS = Narodna ljudska stranka (dr. Šusteršič),
NSS = Narodni sociaki,
JDS = Jugoslovanska demokratska stranka (dr. Zejjav),
SSDL = Socialistična stranka delovnega ljudstva (enotna fronta),
NRS = Narodno radikalna stranka,

SSJ = Socialistična stranka Jugoslavije

SRS = Slovenska republikanska stranka (dr. Novačan),

SKRS = Slovenska kmetijska republikanska stranka (Radič).

Nova bolgarska vlada. Predsedstvo, zunanje zadeve in začasno tudi trgovino: Stambolijski, javna dela: Pavlov, poljedelstvo: Obov, finance: Janev, pravosodstvo: dr. Tubarinov, železnice: Atanazov, vojska: Kosta Moravje, prosveta: Omarčevski, notranje zadeve: Stojanov.

Zagonetna pisava klerikalnih listov. Pred volitvami je vladala v Slovenski Ljudski Stranki velika revolucionarnost. Sedaj po volitvah pa opazamo v njih listih devotne članke na Pašičev naslov. Ta prelevitev je karakteristična in pomeni pripravo na pot v Kanoso in popustitev v ekstremni zahtevi avtonomije.

Narodni socialisti so pri zadnjih volitvah najbolj nazadovali, kar je naravno, ker niso bili dosledni zaradi uplivanja buržaznih elementov, ki jih imajo v svoji sredi. Jasen program in načrt inost je pač potreben vsaki resni stranki.

Kaj hoče Radič? Kdo ve? Radič pravi, da še ne pojde takoj v Belgrad, marveč hoče počakati eventualno še novih volitev, pri katerih menda upa dobiti toliko mandatov v pečanskih pokrajinah, da bo z njimi vplivno odločeval v narodni skupščini. Nam je bostranskega pomena Radičeva politika, vsekakor je pa Radič v razvoju občutna coklja, ki veliko govori in se širokosti, ki pa ni nikdar kaj pozitivnega ustvaril. Od njega tudi sedaj ni pričakovati nobene resnobne, čeprav govori o republikah in podobnih stvareh.

Pogajanja se vrše za nastop v narodni skupščini med Slovensko ljudsko stranko in Radičevci.

„**Jutro**“ grozi, ker mladi demokrati niso dobili zase zastopstva v odsekih ljubljanskega občinskega sveta, dasi so združeni s starimi v Ljubljani, ki so dobili zastopstvo. V tem oziru pa naj bodo potolaženi in napravijo, kar bi ljubljanski župan obžaloval. Če bodo kaj napravili iz maščevanja, bodo to storili na škodo ljubljanskemu občinstvu njemu kot takemu pa ne. Zdi se nam, da mora demokrate prav maščevalnost pokopati, tepla je narod dovolj.

Baroš-Delta in Reka. Pogajanja med Italijo in Jugoslavijo so doslela tako daleč, da ne pripade Jugoslaviji ne Baroš ne Delta, ker Italijani hočejo, da se osnuje konsorcij od italijanskih in jugoslovanskih kapitalistov, ki bo eksploital obrt in trgovino pod suvereno reško oblastjo. Vprašanje pa še ni rešeno. To dostavljamo radi tega, ker utegne reško vprašanje naše buržoazne politike še drugače presentiti.

Orienska konferenca prično zopet zborovati po Veliki noči menda o turških predlogih. Kot informator bo prisostvoval tudi Venizelos.

Pogajanja med Nemčijo in Francijo. „Daily Mail“ trdi, da je informiran neposredno po virih iz Quai d'Orsay, in poroča, da se je sondiranje terena za pogajanja med Nemčijo in Francijo že začelo. V Švici sta se te dni sestala švicarski bankir Leopold Dubois, ki je zastopal Francijo, in nemški industrialec Bergmann, ki je obrazložil Duboisu, ki je v ta namen za francosko vlado prišel v Švico, splošne smernice načrta za plačevanje reparacij, na kakršnega bi bila Nemčija pripravljena pristati. Dubois je včeraj došel v Pariz in je takoj po-

setil Pincaréja, kateremu je nemški načrt pojasnil. „Daily Mail“ poroča, da trdijo dobro informirani londonski krogi, da se bodo javna pogajanja med Nemčijo in Francijo začela najkasneje v treh tednih.

Z izvedbo ustave hočejo radikalci hiteti. Listi namreč poročajo, da se bodo vršile v najkrajšem času tudi oblastne volitve. Pašić je rekel: „Pokusimo novo ustavo; če kaj ne bo prav, bomo na potem popravili.“ — Pašićeva metoda.

Lenina je zopet zadel mrtvoud. Njegovo zdravje se pa boljša. Prišel je zopet govoriti. K njemu so poklicali zdravnike z nemških in švedskih univerz.

DNEVNE VESTI.

Seja ljubljanskega občinskega sveta se je vršila v četrtek ob 5 popoldne. Župan s. dr. Perič je imel programatični nagovor, ki vsebuje že zadnjič navedene naloge občinskega sveta, ter povabl vse občinske svetnike k lojalnemu sodelovanju. Izvolili so se odseki in sicer: **Magistratni gre 1:** Kr. mžar, Moškerc, dr. Rožič, dr. Stanovnik, Klemenčič, dr. Lemež, Makuc, Tokan, Tavčar. **Personalno-pravni odsek:** Jeglič, Pirc (načelnik), dr. Stanovnik, Albin Zajc, Čepelnik, Leban, Mihevc (podnačelnik), Pestotnik, Tavčar. **Finančni odsek:** Orehek, Pirc (podnačelnik), dr. Rožič, Albin Zajc, Klemenčič, dr. Lemež (načelnik), Mihevc, Rozman, dr. Ravnihar. **Stavbni odsek:** dr. Brečelj (načelnik), Jeglič, Kerč, Zajc, Albin, Krhne, Mihevc, Novak, Tokan (podnačelnik), Urbančič. **Šolski odsek:** Jeglič (načelnik), dr. Rožič, dr. Stanovnik, Žumer, Kralj, dr. Lemež (podnačelnik), Makuc, Tokan, dr. Kušej. **Obrtni odsek:** Kerč, Mozer, dr. Rožič (načelnik), Srebot, Krhne, Mihevc, Ogrin, Vidmar (podnačelnik), Ferant. **Socialno-politični odsek:** dr. Brečelj, Kremžar, Pirc (podnačelnik), Žumer, Čelešnik (načelnik), Glavan, Leban, Novak, Podbevšek. **Aprovizacijski odsek:** Adamič, dr. Brečelj (podnačelnik), Kerč, Žumer, Klemenčič, Kralj, Pestotnik, Rozman, Bonač (načelnik), župan dr. Perič. **Direktorij elektrarne, plinarne in v odvođa:** Mozer, Moškerc, Orehek (načelnik), dr. Rožič, Čepelnik, Krhne, Mihevc (podnačelnik), Ogrin, Rupnik. **Mestne ožnje:** Adamič (načelnik), Kerč, Mozer, Zajc, Alojzij, Glavan, Kralj, Ojsterc, Slovše (podnačelnik), Ferant. **Mestna klavnic:** dr. Brečelj (poročevalec), Lah, Ferant. **Zastavilnica:** Adamič (poročevalec), Pirc, Čelešnik, Kramar, Podbevšek. **Pogrebni zavod:** Adamič, Mozer, Ojsterc, Slovše, Bonač. **Dohodarstveni urad:** Jeglič, Moškerc (poročevalec), Lah, Tokan, Urbančič. **Disciplinarna komisija:** Pirc, dr. Stanovnik, dr. Lemež, Makuc, dr. Kušej. **Kvalifikacijska komisija:** Pirc, Stanovanjsko-gredbeni odsek: Žumer, Moškerc, Kerč (podnačelnik), Albin Zajc, Klemenčič (načelnik), Makuc, Mihevc, Tokan, Rupnik. Mladi demokrati so se pri volitvah odsekov z grožnjami odstranili iz posvetovalnice pod vodstvom poveljnika Josipa Turka iz nekdanje Kravje doline. — Sklenilo se je, da se skliče anketa glede naredbe obdavljenja nezazdanih parcel. Seje občinskega sveta se bodo vršile vsak prvi četrtek v mesecu.

Mariborski župan s. Grčar in vsi socialistični občinski svetniki so podali demisijo, zaradi volitev v narodno skupščino. Isto storo občinski odborniki po okoliških občinah, kjer so klerikalci dobili večino.

Oklenite se svoje organizacije! Volitve so dokazale, da je močna organizacija razrednozavednih sodrugov edina sila, ki more biti kos boju, ki ga bo imel jugoslovanski proletarijat z reakcijo. Iz tega razloga je potreba v prvi vrsti ignorirati vse tiste „voditelje“, ki govore o tisočerihih pridržkih, sejejo nezaupanje v delavskih vrstah z osebno gonjo, z nepošteno moralno in z lažmi. Močno organizacijo bomo imeli tedaj, kadar se bomo povpraševali po prepričanju, po zavesti, po zvestobi do svoje organizacije in programa ter opustili postranske čvekarije, kdaj gre kdo spat, v kavarno in gostilno ali s kom govoriti. Take stvari so za klepetulje, opravljivke in obreko-

valke v hlačah, ne pa za resne delavce, ki imajo vzvišen bojni program za osvoboditev proletarijata. Z nizkotnimi čenčami se bavijo samo ljudje brez resnobe, ki niso po srcu in prepričanju pristaši socialističnega programa. Proč s temi, sem s programom, načelnostjo in zvestobo v bojnih organizacijah socialističnega proletariata!

Zahvala. Jugoslovanska Republika Zveza v Ameriki je poslala po s. Franku Petriču 5957 dinarjev z namenom, da jih s. dr. Perič razdeli med zavode, ki skrbijo za osirotele otroke v stari Kranjski, oziroma v slov. pokrajini. Od tega zneska se je nakazalo v zmlisu namena Marijanišću 2000 Din, zavetišču na Rakonku 2000 Din in 1957 Din zavetišču na Prulah v Ljubljani. Izreka se bratom v Ameriki s tem iskrena zahvala za dar, ki so ga naklonili v olajšanje bede številnim sirotam v Sloveniji.

Po asnilo. Zadnjič smo omenjali, da je buržoazija slavila rojstna dneva Masaryka in Stritarja. S tem smo hoteli povedati, da se ju na eni strani delavstvo ni spominjalo na drugi strani pa, da je prav naša buržoazija najmanj razumela velike misli filozofa in sedanjega predsednika češkoslovaške republike Masaryka. Masaryk je sicer meščanski filozof, vendar so njegove teorije in hipoteze tudi z ozirom na razvoj socializma svetovno važne. Masaryk je mislec, objektivni znanstvenik, o katerem naša javnost prav malo ve, ne razume ga pa zlasti v praksi sploh ne. — Glede Stritarja omenjamo, da je profesor in pisatelj Josip Stritar jako važna osebnost za razvoj slovenskega književnega jezika. S tega stališča si je pridobil zasluge; dasi je današnja literatura zašla na medernejša pota, je pa slovenščina jezikovno izpopolnjena po njegovi inicijativi in v prvih početkih ob najintenzivnejšem njegovem sodelovanju. To smo morali pojasniti, da nas ne bo kdo zaredi kratkega poročila krivo razumel.

Zasedba Porubnja slavi nadalje svoje kapitalistične orgije. Francozi iščejo pomoči v Angliji. Anglija pa kdo bi v sporu med Francijo in Nemčijo posredoval.

Zopet za železnčarje. Ljubljanske radikalne „ranje Novosti“ zopet poročajo da sta ministra (seveda radikalca) dr. Župančič in dr. Jankovič sklenila regulirati plače železnčarjem tako kakor so jih regulirali državnim uradnikom. No lepa hvala za obljubo, saj drugače tako ne bo; pa recimo, da bo, in kaj pomaga en odstotek doklade, ko je pa dražinja že 50 odstotkov večja!

V mezdnem gibanju se nahajajo v Ljubljani mizarji in krojači.

Pavel Križnar, vojni invalid v Ljubljani, ki je bil popolnoma slep, je te dni umrl. Zapršča ženo in več nerazskrbljenih otrok. Po poklicu je bil krovec; sedaj je imel malo trafiko, ki na je donajala premalo, da bi bil pokojnik živel od nje.

Občni zbor „Svobode“ v Ljubljani se bo vršil v četrtek 29. t. m. točno ob 8. uri zvečer v magistratni posvetovalnici v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo nadzorstva, 5. volitev novega odbora, 6. volitev delegatov za delegacijski

odbor „Svobode“, 7. raznoterosti. — Dolžnost članov je, da se občnega zbora udeleže polnoštevilno in točno. — Odbor.

Kaj bo napravil Pašić? Mnogo se upiba, kaj bo napravil sedaj Pašić, ko ima pred seboj razmeroma ugoden izid volitev za svojo stranko. Nekateri menijo, da se bo pogajal s klerikalci ali Radičevci, toda da bi se zaenkrat pogajal s tema dvema strankama, je skoro izključeno, ker so si koncepcije teh strank popolnoma nasprotni. Ako klerikalci zatajé svoje zahteve, postanejo seveda lahko takoj vladna stranka, zmotno je, da bi Pašić dajal velike koncesije, zlasti, ker vidi, da je njegova stranka močna. Mogoče je po našem mnenju le, ali da Pašić vlada z malimi strankami (Turki, Nemci) itd.), če ostane Radič doma, ali razpiše nove volitve, ali pa vlada sam brez parlamenta ter uvede diktaturo. Za slednji korak je srbska buržoazija najbolj zavzeta, ker s tem pridobi čas za svoje politične spletke in za svojo gospodarsko utrditev. To politiko srbskih radikalcev opazujemo že ves čas, kar obstoja ta država, in da bi sedaj po takem volilnem uspehu krenili na pot sporazuma, na to ni niti misliti. V novi zbornici bomo imeli dva velika bloka: srbski blok in prečanski blok, ki bosta ovirala delo zbornice.

Zlet na Sv. Katarino je bil krasen. Naravnal ga je „pametni“ Brnot, da bi bil odtegnil pri volitvi v narodno skupščino nekaj glasov, pa ni prav nič zalepla njegova božja pot. Kes je pa v Sloveniji zakrivil s svojimi spletkami in bojem proti delavski solidarnosti, da zastopstvo socialistov iz Slovenije ne bo, kakor bi lahko bilo, če bi vse delavstvo složno volilo.

Brnot se hvali v svojem „namečnem“ „Napreju“, koliko je že storil za delavstvo in kako je priden. Tisti pa, ki Brnota poznajo, vedo, da Brnot ni ničesar storil in da tudi priden ni. Brnot dela namreč tako, kakor piše v „Napreju“, to je čveka in blati vse sodruge, ki imajo svoje prepričanje. Moti se tisti, ki meni, da je Brnot že priden, pameten in socialist, če v „Napreju“ sam sebe hvali. Ali poznate pregovor: „Lastna hvala...“ Iz zadnjih „Naprejev“, kakor že tudi prej, spozna vsak sodrug, da gre Brnotu le za komandantsko mesto, ne pa za pošteno delo za socializem.

„Napreju“ pravi: „Z Naprejevo pisavo se ne strinjajo samo oni ljudje, ki ne priznavajo javne kontrole“ itd. K temu dostavljamo mi: Z „Naprejevo“ pisavo ni nihče zadovoljen, kdor loči socializem in poštenost od opravljanja in obrekovanja, denunciacije, laži in čvekarije. To ni javna kontrola, kar piše „Napreju“. To je le pisava po pregovoru: „Držite tati!“ Sodrugi bodo polagoma tudi Brnotovo kvaliteto javne kontrole spoznali, če bodo pogledali v njegovo dušo in njegovo delovanje.

Gonja proti ljubljanskemu občinskemu svetu. Ki jo uprizarjajo napredni in nekateri drugi listi iz povsem demagoških razlogov, z zavijanjem resnice in neresnico bo na javnost malo vplivala. Novi občinski svet ima resno voljo, da kaj napravi, če lete nanj vboče še taki pamfleti. Te dni je bil objavljen na župana v nekem listu napad, ki je logično mi-

slečemu človeku takoj očitno zloben. Ako menijo nekateri domišljavci in domišljavčki, da bodo s pamletimi ovirali delo v občinskem svetu, se varajo, ne glede na to, da je tako napadanje nepošteno, demogoško.

Ceški rudarji so prenehali stavkati, ker so se zedinili s podjetniki.

Predmeti, za katere se mora pri izvozu osigurati valuta. Za nastopno blago je odrejeno prehodno osiguranje valute pri Narodni banki in njenih podružnicah: 1. za moko in vse vrste pridelkov žita, 2. konopljo, 3. otrobe, 4. živo živino, 5. meso in mast, 6. zaklane živali, 7. mesne izdelke, 8. posušeno sadje, 9. predelano sadje razen pekmeza, 10. jajca, 11. cement in 12. kamen za izdelavo cementa.

Zanimanje italijanskega in ameriškega kapitala za industrijo Vojvodine. Novosadska trgovinska zbornica je dobila poročilo iz Rima, da dospe te dni v Novi Sad mešana italijansko-ameriška komisija, ki bo posetila vsa industrijska podjetja v večjih mestih v Vojvodini. Komisija namerava uvesti pogajanja glede ustanovitve večjih podjetij z italijansko-ameriškim kapitalom.

Sofistika „Rdečega Prapora“. „Rdeči Prapor“ dela prav na tak način svojo politiko kakor „Napreju“, samo, da rabi bolj uglajene rokavice. „Zarja“ je skoro v vsaki številki naglasila, kakšno enotno fronto hoče, nikdar ni trdila, da se strinja s pučevsko politiko ali da hoče združitev s skupinami, ki imajo drugačno svetovno naziranje, kakor ga mora imeti razrednozavedni proletarec, vendar pa zastavlja „Rdeči Prapor“ zopet vprašanja, ki utegnejo zbuditi nezaupanje med delavstvom in pogreva zopet ljubljanske občinske volitve in zvezo s klerikalci, kar smo že tudi pojasnili ter dokazali, da take zveze ni, marveč je le dogovor glede precizno ugotovljenih komunalnih zahtev, ki se popolnoma krijejo s socialističnim programom. V načelnem oziru so zastopniki v občinskem svetu, katerih je 20, popolnoma svobodni. Vsekakor je bolj pošteno, če se dela z odkritim programom za lastno stranko, kakor če se skuša zavajati taktiko stranke na kriva pota v prilog buržoaziji, demokratom ali komurkoli. Naša stranka si je pridobila zaupanje z odkritim in poštenim delom in ni nikdar iskala ovinkov ali delala — zahrbtno. S tem je za nas ta polemika končana.

Odgovorni urednik Franc Gogala. — Izdajatelj in lastnik: Konzorcij „Zarja“. — Tiska tiskarna J. Blasnika nasledniki.

Ivan Jax in Sin Ljubljana, Gospodstva o 2 Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.

Ustanovljena l. 1867. — Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Waffennrad.

Gospodinje, ki kupujete testenine, makarone zahtevajte samo

PEKATETE

Testenine tudi same makarone iz staroznane tovarne ZMIDARŠIČ & VALENCIČ, Hirska Bistrica. Dobe se povedi. — Zalega Bunc in drug Ljubljana, Celje, Maribor

Odvetnik dr. Ljudevit Perič uljudno naznanja, da preseli svojo odvetniško pisarno

dne 15. marca 1923 iz Dalmatinove ul. 3, v Sodno ul. št. 12.